

DE MELKPRODUCTIE IN VLAANDEREN NA 2015

Afdeling Monitoring en Studie

De melkquotareglementering heeft de melkveehouders en de melkverwerkers de voorbije 30 jaar stabiele marktcondities geboden. In 2015 wordt de regeling afgeschaft in het kader van het Europese landbouwbeleid. Het Departement Landbouw en Visserij heeft in het voorjaar 2012 een grootschalige enquête uitgevoerd bij de Vlaamse melkveehouders om na te gaan welke plannen zij hebben na het verdwijnen van het melkquotum. Ook bij de andere actoren binnen de zuivelketen werd nagegaan hoe zij de toekomstige ontwikkelingen zien. In totaal hebben 1.150 landbouwers de enquête teruggestuurd of 22% van het totale aantal melkveehouders in Vlaanderen. De resultaten van de studie zijn nu bekend en zijn op zijn minst opmerkelijk te noemen.

30% groei in melkproductie na 2015

De resultaten van de enquête bevestigen de signalen die al langer vanuit de sector komen. De melkveehouders plannen tegen 2018 een netto groei van 30% tegenover de huidige melkproductie. 70% van de ondervraagden plant een groei, 24% een constante productie en slechts 7% plant zijn melkproductie te stoppen. De groeiers willen gemiddeld met 255.000 liter of 45% in omvang toenemen. De extra melkproductie is regionaal verspreid, al kennen Antwerpen en Limburg de grootste procentuele geplande groei.

De bedrijven die groeiplannen hebben, zijn bedrijven die momenteel al een hoge melkproductie hebben, die gemiddeld de grootste overproductie hebben tegenover het beschikbare quotum en die sinds 2006 al de sterkste groeitoename hebben gekend. Het zijn vooral jongere bedrijfsleiders met meer productieve koeien (liter melk/koe), een hogere productie-intensiteit (liter melk/ha ruwvoeder) en een kleiner belang van de vleesveetak. Die eigenschappen bepalen ook de mate waarin de bedrijven procentueel willen groeien tegenover de huidige productie. In het algemeen geldt dat de groeiplannen groter zijn bij jongere bedrijfsleiders, op bedrijven met een groot groeipotentieel waarbij de grond momenteel niet gebruikt voor melkveetak, op bedrijven die al sterk zijn gegroeid sinds 2006 en die meer produceren dan het beschikbaar quotum.

Relatie met de zuivelverwerkers te heroverwegen

Uit de enquête kwam de bezorgdheid van de melkveehouder naar voren over de relatie met hun melkafnemer met een duidelijk onderscheid tussen melkveehouders die leveren aan coöperatieve melkerijen en private melkerijen.

In het algemeen zijn de meningen rond het gebruik van contracten voor melklevering sterk verdeeld. Hoe flexibeler het systeem van contracten, hoe meer het de voorkeur wegdraagt van de melkveehouders. Zo zien de meeste melkveehouders het verplicht gebruik van contracten niet zitten. Als toch contracten worden gebruikt, gaat de voorkeur uit naar een pakket van mogelijke contractvormen zodat melkveehouders de keuze hebben naargelang van de bedrijfssituatie. Als tweede keuze komen contracten van bepaalde duur met een vaste prijs naar voren. De minst populaire vorm zijn contracten van onbepaalde duur. Melkveehouders zijn het er ook over eens dat producentenorganisaties kunnen zorgen voor betere leveringsvoorwaarden. Bijna de helft van de melkveehouders wil daarom onderhandelen via producentenorganisaties, een kwart is er tegen. Melkveehouders die leveren aan private melkerijen zijn er meer voor gewonnen om de relatie te regelen via contracten en te onderhandelen via producentenorganisaties.

Beperkingen voor de groei

Het is niet zeker of deze groeiplannen ook tot uitvoering kunnen of zullen komen. Onder meer de beschikbare productiefactoren (land, kapitaal en arbeid), andere beleidsaspecten (mestbeleid, vergunningenbeleid, ...) en de afzetmogelijkheden van melk zullen een invloed hebben op de uiteindelijke groei.

De impact van de productiefactoren wordt anders ingeschat door de melkveehouders dan door de bevroegde zuivelexperts. Zo geven melkveehouders aan dat kapitaal en grond het meest beperkend zullen zijn in de toekomst, terwijl experts grond en arbeid als meest bepalend inschatten. Arbeid en dan vooral het managementaspect zullen volgens hen een belangrijke rem betekenen op de toename van de melkproductie per bedrijf. Op sectorniveau vormt grond de belangrijkste factor: een stijging van de melkproductie zal, naast een beperkte toename in het aantal liter melk per hectare, vooral moeten opgevangen worden door een stijging van het aantal hectare ruwvoerders. Berekeningen tonen aan dat meer dan de helft van het areaal, dat nodig is om de geplande groei te realiseren, van buiten het eigen bedrijf zal moeten komen. De geplande groei zal bijgevolg deels afhangen van de mate waarin deze extra grond gevonden zal kunnen worden.

Wat andere beleidsmaatregelen betreft, is vooral de mestwetgeving bepalend. De hoge prijzen voor grond en mestafzet en de zo goed als onbestaande mogelijkheid tot mestverwerking voor rundveemest zijn belangrijke factoren voor de melkveehouders.

Een derde beperking voor de groei is de hoeveelheid melk die de zuivelindustrie maximaal wil of kan ophalen. De melkveehouders en dan vooral diegene die leveren aan private melkerijen zijn er niet van overtuigd dat de afzet van hun melk gegarandeerd zal blijven. Zo vrezen ze voor het opleggen van leveringsplafonds door hun zuivelafnemer. Die vrees lijkt terecht omdat in de diepte-interviews sommige private zuivelverwerkers hebben aangegeven het opleggen van leveringsplafonds niet uit te sluiten.

De studie toont dat er bij de melkveehouders een sterke wil bestaat om de melkproductie uit te breiden. Tegelijk toont de studie aan dat de groeiplannen niet noodzakelijk uitgevoerd kunnen worden. De beschikbaarheid van de productiefactoren op het bedrijf en de melkafzetmogelijkheden zullen hierbij bepalend worden. Een wederzijdse communicatie tussen de zuivelverwerkers en de melkveehouders is de komende jaren essentieel om na 2015 niet voor verrassingen te komen staan.

Meer informatie

U kunt het rapport raadplegen en bestellen op de [website van Landbouw en Visserij](#). Voor meer informatie kunt u terecht bij bart.vanderstraeten@lv.vlaanderen.be (02/552 78 42).